De muitery en nederlaag van Midas

Govert Bidloo

bron
Govert Bidloo, *De muitery en nederlaag van Midas*. Joh. Arnold. Langerak, Leiden 1723

Zie voor verantwoording: https://www.dbnl.org/tekst/bidl001nede01_01/colofon.php

Let op: boeken en tijdschriftjaargangen die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn. Welke vormen van gebruik zijn toegestaan voor dit werk of delen ervan, lees je in de gebruiksvoorwaarden.

dbnl digitale bibliotheek voor de Nederlandse letteren

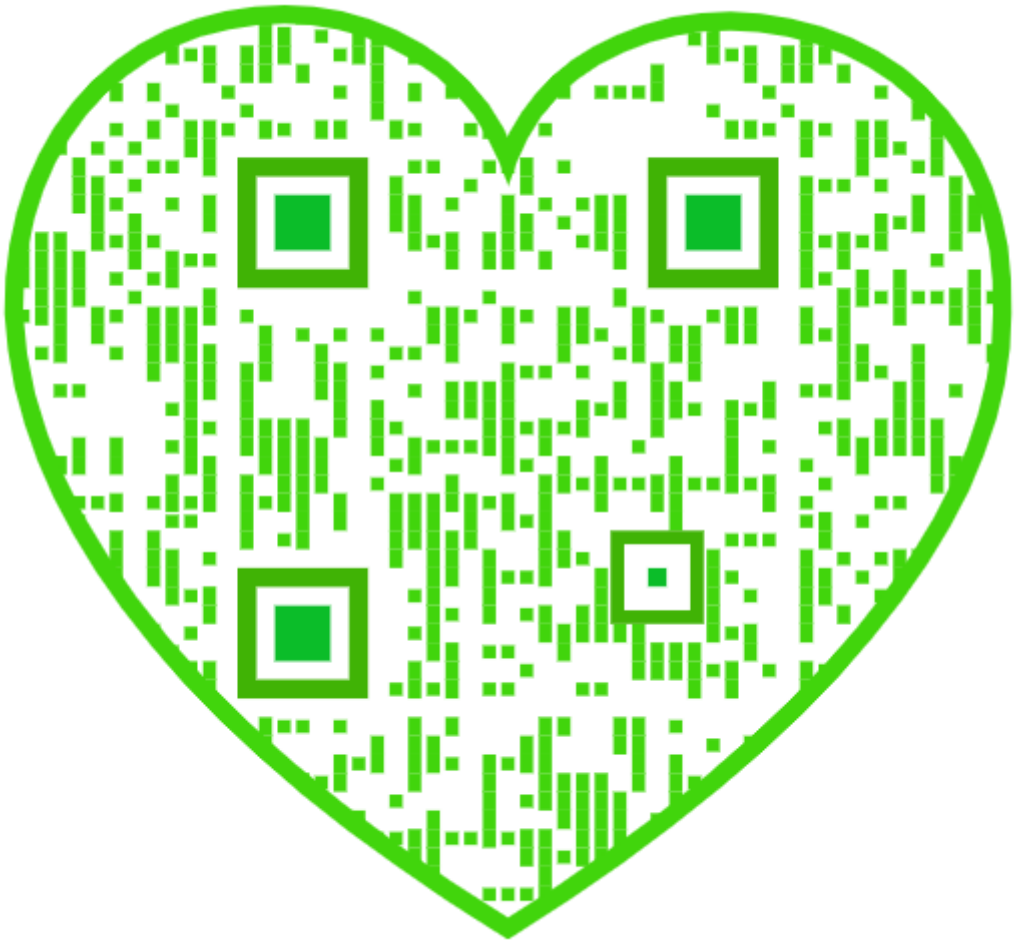

Aan den dichtlievenden lezer

Het is nu vyf jaaren geleden, dat de werken van den hoogleeraar G. BIDLOO het licht hebben gezien, en den Lief hebberen der dicht oeffeningen zyn aangeboden, behelzende Mengelstoffen, Treur en blyspeelen, welke zoo de eerste, als de laaste met vermaak gezogt en gelezen zyn; doch zynde de zelve gedrukt in een formaat, dat niet voeg'lyk kunnen geplaast werden by de Toneelstukken door and're Vermaarde Dichteren uitgegeven, zoo heb ik verschydemaalen dan door dezen, thans door genen verzogt zynde om de TONEEL POEZY van den voor noemden onzer Dichter te drukken in octavo, besloten den liefhebberen dezer uitspanningen de zelve in het vereischte formaat Mede te deelen, oordelende hen geen ondienst te doen, van gelegenheid te geven, om hunne verzamelingen met dese te verryken en hen aller eerst de Muytery Van Mydas of Koning onverstant, bekent met den naam van Comma, punct, parenthesis, zin spel in twee delen, aantebieden, hopende dat het voornoemde tot vermaak zal strekken, en aanlydinge geven tot het drukken der pragtige Minnaars, den Brand van Trojen en Semiramis.

Vaar wel.

Vertooners In het eerste Deel.

BELACHAL, *een Jongeling met een Bochel, gekleed met een gewaad vol grynzen, en speeltuig*.
NIEUWSGIERIGHEID, *een kleed vol oogen, met vleugels aan banden en voeten*.
BEDILAL, *in 't blaauw, met een kleed vol slangen, en drekvliegen*.
NIJD, *na gewoonte*.
TWIST, *een veelverwig kleed, met eene adder op de borst*.
ACHTERKKAP, *in een rood Mannelijk gewaad, vol zwarte vlammen, hebbende een dubbel aangezicht*.
ONZYDIGHEID, *een Vrouw in 't wit*.
VROOLIJKHEID, *cierlijk gekleed met een bom en ruts-pijp*.
YVER, *verbeeld den Schouwburg*.

Het Zinnespel begind met den Avond, en speeld den vereischten tijd, op een Tooneel, 't welk geboomte, en afgelegene huizen verbeeld. Kunnende tot zijn voornaamste gebruik, tot dit begin genaamt werden, Guitenhoek.

De muitery en nederlaag van Midas, Of koning onverstand.

Eerste deel.

Eerste tooneel.

BELACHAL, NIEUWSGIERIGHEID de bak opklimmende, voor het opgaan van het Gorayn, al lachende.

BELACHAL.
K zie 't immers wel, wat nieuws is hier?

NIEUWSGIERIGHEID.
Kom op, kom op,

BELACHAL.
'K zie niet een zier,
Als dit gordijn zoo lang bekeeken,
Dat....

NIEUWSGIERIGHEID.
Laat ons van het nieuwe spreeken,

BELACHAL.
Al weer wat nieuws, en nooit wat goeds?

NIEUWSGIERIGHEID.
Uw leven ziet gy ook, goeds moeds,

Geen zaaken aan; wel laat ons kyken;
Lach, alsje hoort een oordeel stryken,
Tot naadeel van het geen gy ziet.

BELACHAL.
Wat doen wy hiet? 'k zie 't minste niet,
Dat na wat nieuws gelijkt?

Hier werd het oude Gordijn weggehaald.

NIEUWSGIERIGHEID.
Met zinnen;
Wat dunkt u hier van?

BELACHAL.
'K moet beginnen
Te lachchen, ha! ha! ha! wat 's dit?
Wat 's dat voor volkje. dat hier zit?

NIEUWSGIERIGHEID.
'T is Febus met de Zanggodinnen.

BELACHAL.
Wel kunt gy dat zo voort verzinnen?

NIEUWSGIERIGHEID.
Wel ja, zie, dat 's Melpomene,
Dit 's Clio, dat Kalliope,
Deeze Erato.

BELACHAL.
Hoe kunje 't weeten.

NIEUWSGIERIGHEID.
Aan 't hand en hoofdtuig, daar Poeëten,
En Schilders zich gewoonelijk
Aan kennen doen: kom hier eens, kijk;
Dat is Euterpe, zo te noemen.
Om 't lachchend weezen en de bloemen,
En zie, dat is Urania.

BELACHAL.
Wel ja, wel ja, dat lijkt'er na.
Ik heb voor deezen wel geleezen,
Dat die zo moet wat stemmig weezen.

NIEWSGIERIGHEID.
Wat dunkt u van de schildery?

Is daar geen kleur, of houwding by?
Wat zegt gy?

BELACHAL.
'K heb wel hooren zeggen,
Dat Schilders, alsze oneenig leggen,
(Ik kom te met wel, dat gy 't weet,
By deez' en geenen klad Poeët)
En knib'len over kunst paneelen.
Die taal gebruiken in 't krakeelen.
Ook slaan heel fraai, wanneer men smaalt,
De woorden uit de konst gehaalt.
Waar van men twist, en kenners spreeken:
Maar laat ons 't hoofd niet verder breeken
Met Febus, die zo stil hier staat,
Of hem geen zaak ter harten gaat;
Ik moetje een ander deuntje zingen,
Veel pretendenten Kunstelingen,
Zyn op Apollo zeer verstoord,
Om, na men reeds van verre hoord,
Dat hy met kracht weêr voort doet zetten,
Niet hunn' gedichten, maar zyn' wetten,
Omtrent .... maar kunt gy loist'ren?

NIEUWSGIERIGHEID.
Ja,

BELACHAL.
En zonder spreeken?

NIEUWSGIERIGHEID.
Ja.

BELACHAL.
Wel ga.
Dan stil met my, wy zullen hooren,
Den dageraad Apol beschooren.
Bedilal zeg my, dat hy ging.
Om met zyn' Vrinden onderling,
Eens raad te pleegen over zaaken,
Die de eer van Midas zetel raaken.
Hy vroeg my, os ik meê wou doen,

Maar deeze zaaken zyn nog groen.
Ik hoop hen alle bei te scheeren,
En met die 't winnen zal te smeeren;
Nu laat ons zien, hoe 't zal vergaan.
Verschuil u wel

NIEUWSGIERIGHEID.
Wees niet belaân,
'K zal Midas, noch Apollo tergen,
Kunt gy uw lachchen maar verbergen.

Alhier gaat het nieuwe Gordyn open.

Tweede tooneel.

BEDILAL, NIJD.

BEDILAL.
HIer is de plaats; ô Nijd! aanzienlijke Afgezant,
Heraut, en Legerraad van Koning Onverstand,
Den grooten Midas, daar ik myn' getrouwe vrinden,
De Twist en Achterklap, dit oogenblik most vinden.

NIJD.
Bedilal nog alom Verbeterlost genoemt,
Wien Midas, als een hoofd van zynen aanslag roemt,
Men toeve, tot de Zon wat laager... zacht, zy komen.
Het barstende aardrijk schijnt zelf op haar komst te schroomen.

Derde tooneel.

TWIST, ACHTERKLAP, van onderen op, BEDILAL, NIJD.

NIJD.
Zyt welkom arge Twist, en listige Achterklap,
Gy weet, hoe Midas lang na Febus meesterschap
En wraak gedongen heeft, zints hy met Ezels ooren,
Om dat hy liever Pans, als zyn gespel mogt hooren
Geplaagd is; maar nog rust Apollo hier niet by.

Hy had voor eeuwig hem, denk, welk een Tyranny!
Maar no zyn' vrinden ook ten zangperke uitgesmeeten.
Hy dreigd, die hem niet eerd, met dood, en bau, en keten.
'T is eind'lijk tijd, om eens te dempen zyn gezag,
Te proeven, wat men na dien hoon op hem vermag;
En al waar wijsheid heetscht, of vrije konslen bloeijen,
De Vorsten, Menschen, en hun eernaam uit te roeijen;
Het algemeene best der letterkunde in spijt
Van reden, die haar helpt, te dempen voor altijd,
En hier toe is uw raad den Vorst, en ons van noden.

TWIST.
'K zal toonen, dat ik niet vergeessch ben op ontbooden.
Ik heb myn brein gewet, om eens de hovaardy
Van Febus Heiligdom te straflen, zo gy my,
Bedilal, Achterklap, en Nijd het oor wilt leenen,
Zal ik van deeze uur af, zyn luister zo verkleenen,
Dat niet een Mensch eerlang meêr van hem weeten zal:
Ja zo ons kracht ontbreekt in nood, of krygsgeval,
Zal stoute onweetenheid, een van uw meelters vrinden,
Het vinnig slag-zwaard van zyn wrok op zy gaan binden.
Bedilal, nu van naam, moet ook van opperkleed,
Veranderd, gaade slaan, alwaar men tijd besteed
In letteroeffening, om 't zyne daar te zeggen,
En als Verbeterlust, verachten, wederleggen,
En hekelen al wat hy hoord, of leezen ziet.
Een konst in ouder tijd met nut, en eer geschied.
Nu kan 't een handvat zyn om geesten uit te blusschen,
En kunsten haatclijk te maaken; ondertusschen
Moet gy u uiterlijk bekleeden met al 't geen
Maar na geleerdheid lijkt. Haal titelen te leen
Van groote schryvers, en doe aan de waereld blyken,
Dat ook de wysheid zelf had willen u verryken,
Met diepe keanis. onnasporelijk begrip,
En 't zuiverste oordeel: sta op lettergreep, en stip
Als of 'er al aan hing; om 't met een titel te uiten,
Noem u een Criticus, daar kunt gy in besluiten
Al wat u nodig is, om nu ter tijd, als wijs

Ook met den gaauwsten geest te twisten om den prijs

Tegen Achterklap.

Gy hebt voorzichtiglijk dit mannekleed genoomen.
Want waar is achterklap, als man, ooit voorgekoomen?
Gy zult eenvoodigheit bedriegen met dien schijn,
Die waand, dat gy een vrouw by vrouwen maar kunt zijn.

NIJD.
Dit is de rechte weg, om elk door haat te styven.

ACHTERKLAP.
Wat zal ik midlerwijl ter zyden af bedrijven?

TWIST.
Gy zult al, dien gy hoord, dat iets in lett'ren doet.
Verstaat die eenig schrift de waereld geeft voor goed,
Of 't zyne, in eer en rust bedektelijk tegenvaaren,
Niets van waardy, of kracht van zynekunst verklaaren;
Maar drukken hem een schande, of lasterlyke daad
Op 't hart wier tegendeel niet ligt te toonen staat.
Bedilal, ga terwijl u slaatelijk verkleeden,
Zo kunt gy ieder met wat aanzien tegen treeden.

Vierde tooneel.

ACHTERKLAP, NIJD, TWIST.

ACHTERKLAP.
Waar voeg ik my om best aan stof, gelegentheid,
En spraak te raaken?

TWIST.
Nu moet gy met meêr beleid,
Als ooit uw arbeid doen; want zo zy ons ontdekken,
Dat zou den Koning, meêr als ooit, tot nadeel strekken.
Bedek uw aangezicht, voor al ook dit gewaad
Met Reedelijkheid, een stof, dat zich wel plooijen laat;
Zeg niets voorzeker, maar doe 't zekerlijk gelooven,
Door valsche brieven, en getuigen; eer te rooven
Is kleene kunst, alleen daar hoort geheugen toe.

NIJD.
'K was onvermoogende, en wierd reeds my zelve moe,

Nu schep ik aamtocht, en mijn drift in 't hart geblaazen
Van stoute Onweetenheid, zal Febus zelf verbaazen:
Ja nu door Nijd aldus, Vorst Onverstant herleeft;
Zal konst en kennis zien, hoe weinig wijsheid geeft,
Wanneer ons raadgespan zyn' krachten wel doed werken;
Maar 'k neb vernoomeu, hoe zich Febus durft vetsterken,
Zyn' oude wetten, reeds weêr steld in haar gebruik,
Op dat Vorst Onverstand voor zynen Schepter duik;
Maar niemant van ons Volk kan volgers deeze wetten,
De handen op papier, aan boek, of penne zetten.
Eerst moet men zedig, en tot deugd, en eer gezind,
Een wyl tijds toonen, dat men weetenschap bemind;
Dan lang zich oeffenen in jouge en oude soonften;
By stille ervaarenheid, die schoon, en nut leert schisten;
Dan proeven, of men hen van verre volgen kan,
Zich hoedende (want dit verblind het oordeel) van
Laatdunkenheid, die vaak in schijn van lust gebrooken,
Der braafste geesten heeft hunne oeffening gebrooken.
Belet (zo luid zyn les) te komen tot den trap,
Van waare kennis, en gestaafde weetenschap.
Hier na (wat leid men hem die schryven wil, te vooren?
Wat moet de bende niet van dien Tiran al hooren?)
Verkiezen stijl, en stof, na letter ocffening,
Als of 'er heel iets groots aan stof te keuren hing,
En elk van alle stof niet schryven mocht en dienten.
Die niets geschreeven heeft, dat teder kon verplichten,
Tot lof, beveeld hy streng, ja op verbod der pen,
Dat zich tot tegenspraak van niemands schrift gewen;
Geen onderzoek-schrift schryve, of aanwyze elks gebreeken:
Men mag van taalkunst, noch van wijz'van zeggen spreeken,
Ten zy door klaar vertoog, men een en andermaaal,
Getoont heb', dat men 't merg, en 't schoon verlla der taal,
Waar van men spreeken wil. Nog zult gy dikmaals leezen,

Van onbeschaaftheid, en van schijn geleerd te weezen,
Van zotte vindingen, en ergerlijk vermaak,
Van misbruik zyner konst; hoe ik de geesten wraak,
En in hunn' schaduw volg, hoe gy met Midas vaanen,
Ook by de onkundigste zyn ondergang wilt baanen:
Nog wil hy, dat die geen, wiens ruwe onkundigheid,
Als de onze, door den druk voor ieders oogen leid,
Niet van verbeteren rep, voor dat hy zyne schristen
Zo heeft verbetert, dat een kenner die mag ziften.
Kortom, wy moeten hem, en zyne Zoons met kracht
Bestormen, wilmen niet, dat zyn verheeve magt,
Ons alle, en onzen Vorst voor eeuwig dwing te zwygen.

ACHTERKLAP
'K wist reeds de Onzydigheid, zo vert' voor ons te krygen,
Dat zy Vrouw Yver al van daag verdagvaart heeft,
Om scherpe rekening te geeven, hoe men leeft
Met eer en zedigheid, op haare Schouwtooneelen,
Ik wist, als goede wil, zo stemmig haar te streelen,
Dat zy haar' tederheid alreeds geschonden acht.
Ik heb aan d'and'ren kant de vrolijkheid belacht,
In schijn van losse jeugd, bespot, getergt, verweeten,
Dat op het Schouwtooneel, de blijdschap wierd vergeeten,
En niet als doffe stof vertoont, ik trof haar hert;
Zo dat elk klaagd, dat zy niet wel gehandhaaft werd.

TWIST.
Daar komt Bedilal.

Vijfde tooneel.

BEDILAL, TWIST, NIJD, ACHTERKLAP. Bedilal bekleed met bladen van Boeken, Titel-namen van groote en befaamde Schryvers, konst-woorden, en weetenschappen, in veelerly Taalen.

TWIST.
MEt die ciersels en gewaaden

Zult gy Geleerdheid zelf ('k zwijg 't botte graauw) verraden.
Heer Criticus, 't staat wel, en 't is een ligte dragt,
Onkostelijk, en naar den nieuwen zwier bedacht.

NIJD.
Wat leest, wat ziet m'er al Latynsche en Griekse naamen.
Wie maakte toch dit kleed?

BEDILAL.
Dit had gy moetent raamen,
Pedantmachinicus. De dingen, die gy leest
Zyn niet, als 't fyne van ervarentheid en geest.
Hy gaf my ook een lijst van ouwe Schryvers. Vrinden,
Waar zal ik nu mijn eerst' en moeilijkst arbeid vinden?

TWIST.
Men help eerst Yver, daar Apol door leeft, van kant,
Want deeze geest zyn' magt te grooten onderstand;
Ja kan men met een slag zyn' schoolen neder ploffen,
Zo zal zyn' bende eerlang niet op zyn' konst meêr sloften.
Daar 's al oneenigheid in hun belang gezaaid,
Dewyl en deugd, en vreugd', op 't felste om voorstand kraaid,
Zult gy met in-en voor-en tegenspraak ligt manken,
Dat zelf de wysheid daar alle oeffening zal staaken,
En dan is 't verr' genoeg, haar vrinden, voogden, zoons,
En konst beminnaars, dan door veel verwyts, en hoons,
Wanlustig, dof, en moe gemaakt door uw verachten,
Niet eens na Febus, of zyn' gaaven zullen trachten;
Aldus krygt Onverstand, ons aller Vorst en Heer,
Het wettige bezit, van deez' tyds lett'ren weêr.

NIJD.
Maar eer ons Yver, of een van hun Volk kom stooren,
Laat ons de lessen, die Pedant u gaf, eens hooren.

BEDILAL.
'K zal zeggen, wat ik wel het meest
Onthouden moet; wat iemand leest,
Of schryft, stout tegenspreeken,
Geduurig toepen, 't zyn gebreeken!

En 't geen u diend, gelijk als my,
In alle slag van rymery,
En lettetkryg niet weêr te schryven,
'T geen voor ons eigen werk moet blyven;
Want hoe die list ons is gelukt,
Weet, schoon zy eens moet zyn gedrukt,
Eu eenmaal slechts tooneel kou houwen,
Elk, die 't begekkende aan kwam schouwen.
'T is veel dan, ja schier al te veel,
Zo wy te met uit Frans een deel,
Van een vertoonstuk overzetten:
Dus blyft men vry van regels, wetten,
Van houding, schikking en wat meêr,
Den speele-dicht'ren van hun' eer
Berooft; zo zy 't, als wy, begrypen,
Ik moet mijn' hersenen wat slypen,
Om uit dit Frans, dit Grieks, Latyn,
Te leeren, wat konstwoorden zyn.
Hoe moeijelijk zy mogen weezen
Om zeggen; 'k moet nochtans niet vreezen.
'K spreek, schoon ik niet weet, wat het is,
Van Episode, Epithesis,
Van Hyperbolen, Catastrophen,
En zulk een goed; van Eitososen,
En Redenaars; maar 'k letter op;
Myn' wysheid kreeg aars ligt de schop,
Dat niemant in myn woord kan vallen,
Bestraftmen my, 'k zeg niet met allen
Ter zaak, maar vang een deuntjen aan,
Zo 't schelden niet wel door wil gaan.

ACHRERKLAP.
Gy zyt aldus genoeg gewapent om den drempel,
Ja al de waardigheid te schenden van dien Tempel,
Ik geef my onder 't Volk

Tegen TWIST.

Gy, hou een oog in 't zeil.

NIJD.

Ik ga naar Midas, op dat ik hem mededeil,
Hoe myn gezantschap tot dus verre is afgeloopen.

ACHTERKLAP.
Daar komt de Onzydigheid, nu staat wat goeds te hoopen,
Z' is hevig, zo het schijnt, wijl Yver haar verweerd.
Wy gaan.

TWIST.
Ik schuil

Tegen Bedilal.

Nu toon, het geen gy hebt geleerd.

Zesde tooneel.

ONZYDIGHEID, VROLIJHEID, YVER, BERISPAL een weinig ter zyden.

ONZYDIGHEID.
Gy vorderd my, 't is wel; ik zal 't nu zelf gaan hooren,
Maar moog'lijk hebt gy nu iets zedigs uitgekoren,

YVER.
Men zal nu doen, gelijk men altijd heeft gedaan,
Ik ben verantwoord, als gy 't zelf wilt hooren gaan.

ONZYDIGHEID.
'T is niet genoeg, dat Staat en Kerk blijft onbesprooken.
Vaak legt ook scherpheid in een dubb'len zin gedoken,
De dertelheid door konst zo wel bewimpelt, dat
De eenvoudigheid in 't eerst de vuiligheid niet vat;
Maardoor gebaar, en meêr als eens te zien, of hooren,
'T vergift gewaar werd, dat niet kenbaar was te vooren.
Ik cisen een destigheid in zaaken, en in taal;
De waereld wysheid zelf, leerd op de scherpe schaal
Van eer en billikheid, en wetten aller weegen,
Om tegens rust, noch recht, noch reden iets te pleegen.
Hoe kan ik dan te veel u raaden, om 't gezicht.
Noch 't oor te kwetzen met of geil, of steekgedicht,

YVER.
De Nijd en Achterklap kan ligt iet haatlijk noemen,

Optygen, dat men 't vuil met voordacht wil verbloemen;
Want wylze ommagtig zyn om iets te maaken, 't geen,
Vermaak en leering geeft, aan heeren, of 't gemeen,
Is al hun werk, en vreugd, eens anders werk te laaken,
Verkeerde uitlegginge, en beduitzelen te maaken.
Maar hoor nu, of men ooit uw' zuiverheid misdoet?
De burgerplicht werd steeds in mijn beleid gevoed.
'K geef schildery in taal, hoe boosheid werd verdreeven,
En deuglijke eerzucht met vernoeging opgeheven.
De zedenplichten, en behoorlijke ommegang
Met hooge, en laage, gaan in myn gezag in zwang.
De stemmigheid.

VROLIKHEID.
Die werd althans zo zeer gepreezen,
Dat op uw Schouwtooneel myn rol haast uit zal weezen.
'T heet, als men maar een' woord van jok of boerten zegt,
Dat dus de weg tot alle onkuisheid open legt.
En wie, wie zyn, die dus op myne zeden smaalen?
Myn doen by u, by my uw doen op 't haatlijkst maalen?
Geloof, Onzydigheid, 't zyn menschen, die de magt,
Door list, of deugd ontbreekt, om zich alom geacht
Te maaken door hun penn'; maar lacht met volle monden,
Om 't weezen van de deugd; men vind gestadig vonden,
En naamen tot hunn' smaad; men noemt haar stuurs en stijf.
Gy strekt den Nijd en Twist een heim'lijk tyd verdrijf.
My schendmen al te los, en houd alle oogenblikken,
Onhebbelijk gesprek, en grillen kwinten kwikken.
Laat ik, Onzydigheid, eens zonder veinzen raân,
Sla acht op al myn doen, ik zal 't op uwe slaan.
Gv zult uw' toestand voort tot myne blijdschap gunnen,
Waar in de deugd ook zelf zich zou verheugen kunnen.

YVER.
Dat gy dan wederzyds op my te onvrede zyt,
Gy my te groote vreugd', gy straffe taal verwyt,

Komt niet, of uit u beide, of toestand myner zaaken.
Vorst Onverstand weet nu een twistrot op te maaken.
Om de eer van Febus kroon, ten deele my betrouwt
Te schenden, eer en konst, en oeffening zo stout
Te last'ren, dat geen geest my hulp zou durven leenen.
Men hoord geleerdheid, als gedoemt, in banden steenen.
De wysheid laat zich maar by weinige nog zien.
De letter-oeffening; moet als ter sluik geschiên:
Want komt een haater van de kunst die vlijtter ooren,
Zo heeft die yv'raar reeds zyn' goeden naam verlooren.
Indien ook Febus in deeze inbreuk niet voorziet,
Zo raakt Geleerdheid, en zyn' achting, heel tot niet.
Och! mocht Geleerdheid eens nog voor myn' oogen komen.

Bedilal ter zyden.

BEDILAL.
Nu ik hier spreeken zal, begint myn hart te schroomen.

ONZYDIGHEID.
Van wat voor geesten word Vorst Onverstand gediend?

YVER.
Hy houd, afgunstige en onweetende te vriend,
En de Onbeschaamtheid. Maar wie komt ons hier begroeten?

BEDILAL.
U komt verzochte kunde in letteren ontmoeten,
Geleerde ervaarenheid, omzichtig oordeel, en
Op datmen met een naam myn eigen eernaam ken,
'K ben Criticus, bekwaam in alle slag van schriften,
De taal, de zaaken, en haare ordening te schiften.
'T vereischte tot den zin, het hooge, en laage net
Te toetsen, of 't naar tyd, en plaats is neer gezet.

ONZYDIGHEID *tegen Yver*.
Dit zal geleerdheid zyn.

YVER.
Al zacht. Zo groote gaaven
Bekomtmen na zeer lang, in wetenschap te slaaven.
Gy schynt nog jong te zyn.

BEDILAL.
'K ben in der Muzen schoot
Gewiegd, en opgevoed,

YVER.
Voorwaar, 't geluk is groot,
Indien gy zyt de geen, die gy ons zegt te weezen.

BEDILAL.
'K heb schristen oude en jong', door ende door geleezen:
Maar 't meerendeel is tijd, noch vlytige aandacht waard,
Zy vliegen in de lucht, of kruipen laag by de aard.

YVER.
Wier schriften las gy meest, van die History schryven?

BEDILAL.
Wel de oudste, en de allerbeste.

YVER.
En welke krijgsbedryven
Beschrijft Salustius?

BEDILAL.
Die schrijft van krijg en slaan.

YVER.
Wel nu Demosthenes?

BEDILAL.
Daar heeftmen niet veel aan.

YVER.
Wel Nazo nu?

BEDILAL.
He! wat?

YVER.
Wat heeft die al geschreeven?

BEDILAL.
Wie vraagje?

YVER
Ovidius?

BEDILAL.
Dat 's een Poeët, zo even
Las ik nog, Titere tu patule.

YVER.
Me vrind;

Ik wed, dat gy dat in Ovidius niet vind;
Maar in Vergilius.

BEDILAL.
'K hebme in den naam verzonnen.
Maar 'k zou u duizende van schryvers noemen konnen.
Als Tacitos, en als Tibullus, Martiaal,
En Titus Livius, ik ken hen altemaal.
Ik ben een Criticus, een zeer groot Literator.
De Muzen naamen my wel zeker tot Dictator,
Ten waar zy aan Apol, die nu de Poëzy
Niet wel laat handelen, door zek're tiranny
Verbonden waaren, roem en groot ontzach te toonen.

ONZYDIGHEID.
Ei, toon my uw vernuft, ei wil een vraag verschoonen.
Wat Griek beschrijft de twist, gelijk een stedepest?
En wat Romein leert toch de goede zeden best?

BEDILAL.
Die 't klaarste, en netste ... maar wat zyn dit al voor vraagen?
Begeerje, dat ik Grieks zal spreeken?

ONZYDIGHEID.
Myn behaagen
Zou weezen...

BEDILAL.
Cicero, Erasmus, Plautus, Hooft,
Beschreeven boeken: maar 't schynt dat gy 't niet gelooft,
Waarachtig, lees ze.

VROLIJKHEID.
Ei zeg, wie schreef de meeste kluchten,
In d' ouden tijd?

BEDILAL.
Wel die in potzen vond genuchten,

VROLIJKHEID.
Hoe heeten ze?

BEDILAL.
Wat's dit! wel... Plautus, en laat zien,

'T geheugen kwelt me wat.

YVER.
'T vergeeten meest misschien,
Maar mooglijk hebt gy dat niet veel gevergt.

ONZYDIGHEID.
De zeden
Van kryg, en kerk, en hof, en andere plechtigheden
Der voorige eeuwen, wie verhandeld die wel 't netst?

YVER.
Wie heeft de heerschappy van Syrien geschetst?

VROLIJKHEID.
Wie Bachanaalen, wie geboorte, en zegefeesten,
Beschreeven?

BEDILAL.
O gy zijt een hoope botte beesten.
Gy vraagd alleenig my, wat meenje, dat men dus,
Een man van studiën, een Archicriticus
Mag handelen?... die de schoolen, en Professooren...
Maar 'k mag de naamen van dielompen niet meêr hooren.
De Faculteiten, en gelijk geleerdheid... en
De studien; maar 'k weet niet, hoe 'k zo raazend'ben,
Dat ikze noemen mag: men zou geen Yver vinden,
Ten zy ik met vijf zes van myn' geleerde vrinden,
Hen gaande hiel. Doch elk is magtig om alleen,
De dicht-konst, die nu leid, te helpen op de been,
Apollo en zyn konst...

YVER.
Gy kent my?

BEDILAL.
Neen.

YVER ***tegen*** **ONZYDIGHEID** ***ter zyden*****.**
'Die logen
Zal blyken. Maar 't gaat wel, hy heeft zich zelf bedroogen.
Hy heeft iets kwaats in 't zin. Ik ken hem al, zwyg stil,
Laat my begaan.

BEDILAL.
Wanneer ik iet verbet'ren wil
'T geen kwalijk is gemaakt, zo word ik nog gelastert.
Wat zyn de schryvers van deeze eeuw ook al verbaslert,
Die myn' Verbeeterlust...

YVER.
Wie noemje?

BEDILAL.
Zie my aan,
Zo zult gy, wien ik meen, gemakkelijk verstaan.
Wilt gy iets weeten? vraag, 'k zal zwygende antwoord geeven.
Zie op myn rug, zo gy tot pleitrecht werd gedreeven.
Behaagd Genees-kunde u? zie op myn rechter zy.
Zo letterweetenschap of grond van rymery?
De Mathematica, Rethorika, of 't schryven,
Van Aristoteles, of Kartes u kan dryven
Tot oeffening? kom hier, 'k ben een Catalogus,
Communis locus, of bevat gy 't best aldus,
Een Concordantie van al 's waereld weetenschappen,
Die strydig schynen.

VROLIJKHEID.
O wat leid die vent te snappen.

Tegen Yver.

'Ei ondervraag hem van de Dicht kunst nu doch eens.

YTER.
Je weet dan alles.

BEDILAL.
Ja.

YVER.
Dat is iets ongemeens.
Zo weetje ook, hoe men moet, en Treur-en Blyspel maaken?

BEDILAL.
Dat is voor my geen' kunst, dat zyn myn' minste zaaken,
Hier aan bestee ik maar de snippers van myn tijd,
Wanneer geen werk my lust van naarstigheid en vlijt.

Puntdichten, is myn werk, als ik myn pruik moet kem; men
Ha! 't rymen is geen' zaak, die kan by Wyzen klemmen.
'K vertaal uit Fransch by na ook zonder woordenboek.

YVER.
Ja zeker zo geleerd?

BEDILAL.
Dat 's dat ik 't meeste vloek,
Terwylmen hedendaags noch spel, noch dicht kan vinden;
Dat deugd, en die 't alhier zich durven onderwinden
Zyn ongeletterde, en onweetende.

ONZY DIGHEID.
Ik...

YVER ter zyden.

'Ei Zwyg,
Tot ik dien windvang nog een weinig vaster kryg.
Gy bebt dan zekerlijk veel' stukken ook geschreeven?

BEDILAL.
O! ja, maar 'k schroomze in 't licht of aan 't tooneel te geeven;
Daar niet een stuk van kracht nu langer werd gezien.
Ik achtze waardiger, dan dat ikze aan zou bien.

YVER.
Maar waarom niet gedrukt?

BEDILAL.
Men zouze daadlijk speelen,
Een ander in 't genot, ik in de moeite deelen.

YVER.
'K geloof dat niet, en ook wie weet, of 't waarheid is,
Dat gy iets hebt gemaakt? Ei laat eens zien,

BEDILAL.
Wel wis,
Dat toont men zo. O neen! ik schrijf nu scherpe nooten,
Aantekeningen; 'k zal nu woorden van me stooten,
Die dichters weeten van Caracters, noch van trant,
Van Episoden, nog Catastrophe; 't is schand',

Zy weeten van Cesuur, noch scherpe ot zachte accenten;
Van taal, constructie, niet de minste rudumenten.
O dat de Schouwburg my, en zyn belang begreep!
Die wierp die vodden, al die prullen, al dien sleep
In 't vuur; 't zyn vodden, die geen' menschen kunnen pryzen,
Daar houding, tijd, noch splaats, noch kunst in is te wyzen
Ook speelt men kluchten, die te vuil zyn voor de jeugd.

VROLIJKHEID.
Ik weet niet, wat gy hier zo dol al snappen meugt!
Al leefde Kato zelf, hy zou 'er niet op kyven.
Gaat ge op den Schouwburg wel?

BEDILAL.
Wat zou ik daar bedryven?
De speelders, het tooneel, de lichten, en de bak,
De speelen, en 't muzilk, 't deugd al niet...

YVER.
Met gemak.
'T is lang genoeg. Dit 's een van die geleerde mannen,
Die tegen my, en u, met kracht te zamen spannen.

BEDILAL.
Ik ben Verbeterlust.

YVER.
Ik zal van dichte by,
U eens bezien; dien rok, die letter-mommery,
Die schyn-geleerdgeid, u eens van de schoud'ren haalen,
Bedilal; waar 's uw' kunde in allerhande taalen?
Zie, waar Onweetenheid de menschen me bedriegt,

Neemt hem den Rok met opschriften af.

Een naam vijf zes uit 't Grieks, en daar men nog om liegt,
Hoe dat m'er aan geraakt, kan nu die stoute kaaken,
En onbeschaamtheid volgt, in naam den Dichter maaken.
Dit zyn ze, die elk een berispen, en verbiên,
En niet een stippel van geleerdheid laaten zien,

BEDILAL.
De Critica ... ik zeg het nazien, onderzoeken.

YVER.
Laat zien, wat hebt gy daar? zie hier, zie hier de boeken,
De letteroeffening van deezen gaauwert.

BEDILAL.
'T zyn
Historien.

YVER.
Dat 's waar, dat is van Valentijn,
Dat van Grizella, en dat zyn bord, en luiffel schriften;
Dit is de loskop, Leerd dit zin en woorden ziften?

YVER haalt een rol papier uit zyn zak.

ONZYDIGHEID.
Wat is die lange rol?

YVER.
Het is een Alfabet
Van braave Schryvers. Zeg, waar toe zyn hier gezet
Die lett'ren? spreek.

BEDILAL.
Dat is, dat zyn... ik wilt 't niet zeggen,
Hoe zou een Criticus...

YVER.
Zo gy 't niet uit wilt leggen,
Zo brengt men u geboeid voor Febus, en aldaar
Zult gy 't gebruik voort van die lett'ren wel klaar
Beduiden moeten; spreek, eer gy 't door dwang moet melden.
Voorvechter, stechte gits der onbedreeve helden.
Waar is de kunst, daar gy zo veel gerucht van maakt,
Dat elk van 't hooren walgt? Wat staat dat wyshoosd naakt?
Waar zyn die lett'ren toe?

BEDILAL.
Omiets van't boek te weeten,
Als R. is Rechtgeleerde, en P. dat zyn Poeëten.
Deeze L. is Letterkunde, en M. is Medecijn.

De H. Historien, G. Grieks, de L. Latijn.

YVER.
En gy durft ieders schrift verachten, en verdoemen?
De wetten van Apol uw geest onwaardig noemen?
Ga heen, zeg Onverstand, en zyn geheimen raad,
Dat hem, indien hy niet zyn muiten achter laat,
Apollo, niet als my den Zangberg zal ontzeggen,
Maar aan hunn' ondergang gewis de handen leggen.

BEDILAL.
Myn dekkleed,

YVER.
Fluks van hier.

ONZYDIGHEID.
Ga heên, eer 't hooger loopt,
En gy uw vuiligheid met zwaarder straf bekoopt.
Van hier gehaate pest der lett'ren, eer myn' handen,
U na verdienste en recht bestraffen.

Zevende tooneel.

ONZYDIGHEID, VROLIJHEID, YVER.

YVER.
Laat de banden
Van onze vriendschap nu, ô waarde Onzydigheid!
Nog vaster zyn als ooit, tree nu door my geleid.
Voort zonder schroom of vreez', naar myne Schouwtooneelen.
Zie, hoe wy oud en jong met jok en ernst daar streelen.

ONZYDIGHEID.
Ik merk, dat Onverstand, door Achterklap en Nijd,
En aangestookte Twist, uw eer en rust bestrijd.

Tegen Vrolijkheid.

Gedenk steeds aan uw plicht, 'k zal met u derwaarts treeden.

VROLIJKHEIT.
'K zal zedig blyven, en in alle vrolykheden,
Den teugel houden, schoon de tijd die had gevierd.

YVER.
Ik gaslaan, dat myn naam, wel eer zo schoon geçierd,
Door yverige liefde ook heerlijk weêr mag bloeijen.
De roem van Febus, en zyn negen Zusters groeijen.

ONZYDIGHEID.
Gy moet hem weeten doen, wat hier is omgegaan.
'K zal naauwer acht op die my komen spreeken slaan.
'K geloof, dat Achterklap my zelfs heeft onder houwen,
En Nijd in schijn van deugd, deeze onrust ons gebrouwen.

Achtste tooneel.

TWIST, BEDILAL, verbaast uit.

BEDILAL.
EN waarom spraakt gy niet, zelf zynde hier omtrent?

TWIST.
'K ben al te wel in dit gekleurd' gewaad bekend.
Men zal die trotsheid hen eerlang met kracht verkeren.
Nu helpt geen raad, als zich tot Onverstand te keeren,
En openbaar geweld te pleegen, want wy zyn
Te veel in u ontdekt; maar kost gy in dien schyn
Niet, als wy altijd doen, staan roepen, baaren, schreeuwen?

BEDILAL.
Men vroeg van zaaken, en van Schryvers, daaden eeuwen,
Die op den rol niet staan, en daar ik nooit om dacht.

TWIST.
Ik vind niet raadzaam, dat men Achterklap hier wacht.
Laat ons ten hove, aan Haat, en Nijd aanstonts vertellen;
Want dus is Febus, noch zyn luister niet te vellen.
Men brenge Onweetenheid, en al wat lett'ren haat,
In 't harnas, dit 's het naaste en zekerste beraad:

En Koning Onverstand, moet hier den meester speelen,
Of ondergaan, en wy ook in zyn' rampen deelen.

Na dat de Gordijn gevallen is. BELACHAL, NIEUWSGIERIGHEID.

BELACHAL.
HA! ha! ha! ha! wat dunkje van
Dit zeer aanzienlijk eed-gespan?
Wat zal 'er nog een huisje leggen!
Komt Febus eens ter deeg aan 't zeggen;
En van het zeggen tot het slaan!
Ik meen na Midas toe te gaan.

NIEUWSGIERIGHEID.
En toch, om wat by hem te maaken?

BELACHAL.
Om, als zy nu in oorlog raaken,
Te dienen voor een goed Spion.

NIEWSGIERIGHEID.
Dat deugd niet; want zo 't Febus won,
Wat zouje dan niet wedervaaren?

BELACHAL.
Ik zal 't wel met een lachje klaaren.
'K heb in den oorlog meêr gediend,
En had vaak d'een en d'aar te vriend;
Ik hou 't met hen, die boven komen.
Dien meê.

NIEUWSGIERIGHEID.
Neen, neen, 'k heb voorgenomen
Als reiziger eens aan te zien,
Wat in deez' optocht zal geschien.

Einde van 't Eerste Deel.

Vertooners, Van het Tweede Deel.

APOLLO.
DE ZANGGODINNEN.
NIEUWSGIERIGHEID.
REDEN.
ONZYDIGHEID.
VROLIJKHEID.
YVER.
ONWEETENHEID.
SPRINKHAAN.
HORSSEL.
BLAASKAAK.
WAKKERHEID, DEUGD, RECHT,
WILDZANG.
SPINNEKOP,
TWEE ROOVERS.
SPELDEZOEKER,
BITEBAAUW.
DODEERS.
DREKVLIEG,
BOEFJE.

Het Zinnespel vertoont zich op den dag; verbeeldende het Tooneel een boschachtig Landschap. In 't verschiet ziet men den Berg Parnas.

Tweede deel.

Eerste tooneel.

APOLLO, DE NEGEN ZANGGODINNEN.

APOLLO.
GY weet, Gezusters, hoe in spyt van myne wetten,
Een schuym van menschen, my den voet zoekt dwars te zetten,
Geworven en gefterkt door Koning Onverstand,
Den ruwen Midas. Hoe zyn heir den standaart plant,
Tot myn en uw bederf, hoe hy myn roem durft krenken,
En ieder plaagen, die maar om myn' komst durft denken
Nu wil hy, dat myn krans zyn' Ezels ooren dek;
En deeze goude harp, hem tot een speeltuig strek.
'K heb om dien eisch, dien hoon te weig'ren en te wreeken,
Myn Veldheer Reden zich doen in het harnas steeken.
Om dit gedrocht, een vloek, voor 't algemeene best
Der letteren, gelijk een haatelijke pest,
Te veegen van der aard 'K verwacht alle uur' te hooren,
Hoe 't met de legers, en myn aanslag, staat geschooren.
Daar komt Nieuwsgierigheid, die zal ons doen verstaan,
Hoe alles in, en voor den stag is toegegaan.
'K verlang te hooren, hoe myn' eer is waargenoomen,
En hoop myn' vreugd' te zien, als Reden weêr zal komen.

Tweede tooneel.

NIEUWSGIERIGHEID, APOLLO, ZANGGODINNEN.

NIEUWSGIERIGHEID.
LAng leef der konsten Voogd, lang leefhet Negental
Der Zanggodinnen; 't leed en dreigend ongeval
Der Muit'ren is gedempt; men zinge zegezangen,
Om Reden vol van deugd metblyde groet te ontfangen.

Dat nu 't behoorlyk licht van uw' vergode zon,
Parnas vergulde, en schitt're in 't nat der hengste bron,
Om met versterkten glans de waereld aan te zeggen,
Dat Koning Onverstand den staf staat neêr te leggen.
'K heb, als een reiziger, elks oorlogs magt gezien,
Hoe Reden, Wakkerheid, en Recht uw volk gebiên,
Hoe stoutheid en beleid zich elk om 't braafste kweeten;
Oprechtheid stand hield, en bedrog wierd neêrgesmeeten.

APOLLO.
Hoe deed zich 't leger op der vyanden? hoe droeg
Myn Veldheer Reden zich?

NIEUWSGIERIGHEID.
Zo dra hy opkwam, joeg
Hy hen den doodschrik aan. Op 't klink en der trompetten
Van lust, en naarstigheid, beval hy 't heir te zetten,
In zyn' slagordening, en wachte 't leger af
Der Muitelingen, dat zich breet op 't veld begaf.
Trompetter Blaaskaak liet zich boven and'ren hooren;
De Trommel van kwaasnap vervulde alom elks ooren.
Hun legerkreet was, sla Apol ten zangberg uit!
De dolle Onweetenheid, wie nu geen reden stuit,
Hield voor de bende stand, en stutte d'Ezelstandert
Als Veldheer. Nijd in schijn van Weetenschap veranderd,
Gedroeg zich als Heraut, en las de wetten af,
Die Koning Midas aan dit vliegend leger gaf,
Om op Geleerdheid, Kunst, en Kennis toe te springen,
De Wysheid, Deugd, en Eer, ter waereld uit te dringen.
Wie zich in dienst begaf, wiert tot zyn troon geleid
Door Onbeschaamdheid, die als Zedemeester vleid,
Al die vervremt van roem, alleen hun wel zyn stellen,
In schriften weg te doen, en dieze schryft te kwellen.

APOLLO
Wien bragt hy? want ik kan de meesten niet, in 't veld?

NIEUWSGIERIGHEID.
Hy onder schraagde in 't eerst zyn haat, en dol geweld
Met volk, wien eigen liefde in t' hart stond opgeblaazen,
Als zy hun eerste schrift gedrukt voor vrinden laazen,

Die onvoorzichtig om te voeden deeze vlam,
Hen preezen, daar terstond de hovaardy door kwam,
Die hen verhinderd heeft in uwe gunst te raaken.
Maar dit bragt weinig aan, nu diend hem at wat taken,
Verfoeijen, schreeuwen, of maar achterklappen kan.
Die overlast durft doen aan een geletterd man,
Of vrouw, werd op een plaats van eere in 't heir ontfangen.
Men weet, wat ieder voor een schimpdicht moet erlangen.
Die wat in 't drukken smoord, of 't handschrift van iets goeds
Vernielen kan, werd voort met vreugd', en veel gestoets,
Het leger door geleid, gekroond met netelstruiken,
En tot den middernacht getoetst met volle kruiken.

APOLLO.
Hoe is hunne oeffening der letter waap'nen?

NIEUWSGIERIGHEID.
Vremt;
Want wijl geen zedevorm hun wilde zinnen temt,
En alderhande slag van Geesten by hem schoolen,
Staat ligt te giszen, hoe die letterhelden doolen,
Daar ieder meester van een onbeschaamde tong
Durft zeggen, dat hem haat, of wijn, te zeggen dwong.
Daar de een den ander prijst, daar tien te zaamen schryven,
En geen van al iets groots, kan in zijn' konst bedryven.
Nog zyn'er onder, die aan d' and'ren hoop te kloek,
Zo dra zy eenig vaars, den maak'ren om den hoek
Verasschen, dit voor 't hunne in alle plaatsen veilen,
Dan twist men om den roem, die zwaarlijk valt te deilen.
Ten zy de goede wil misschien ook dit verdiend,
Dat ook de rijmkonst, botte, en booze heeft te vriend.

APOLLO.
Hoe ging de Veldslag toe?

NIEUWSCHIERIGHEID.
Zo dra uw rechter vleugel,
De ligte benden, die met losgelaaten teugel

Verscheenen, naakte, ontviel haar 't hart, de likkevaan...
Maar 'k hoor een zegekreet. Daar komt uw Veldheer aan.
'T past hem te ontvouwen, hoe uw vyand wierd geslagen,
'K zie hunn' standaarden, en verwonne wapens draagen.
Een hoop gevangens volgt.

APOLLO.
Men tree hem te gemoet.

Derde Tooneel.

REDEN met zyn Gevolg, en Zoldaaten, WAKKERHEID, VOORZORG, RECHT, en anderen, draagende gewonne wapens, en standaarden. ONWEETENHEID, WILDZANG, DREKVLIEG, BOEPLE, SPELDEZOEKER, BELACHAL, SPRINKHAAN, Krygsgevangenen. APOLLO, de ZANGGODINNEN, NIEUWSGIERIGHEID.

APOLLO.
BEroemde Veldheer, en gy Helden, weest gegroet.
My lust in 't breede nu den letterstryd te hooren,
En wien gy dus geboeid, den zangberg brengt te vooren.

REDEN.
De ligte bende liep in 't eerste van den slag,
Terwyl Ervarenheid, die op haar luimen lag
Haar nazette, en ontwrong dit roode legerteken.

Werd vertoond een rood Vaandel, waar in kannen, en glazen, en toebaks pypen in geschilderd zyn.

Met dit byschritt: Studia & mores convenienter eunt.

Dit rot bestond uit hen, die meêr in kroezen keeke Dan boeken; uit een tal steen-slypers, en een hoop Van helden. by wien eed, en woorden zyn te koop; Uit ligte vinken. en baldadige eere schenners, Uit losze zielen. en bedurve geeste kenners.

APOLLO.
Een schoone bende om hand aan letteren te slaan,

REDEN.
De Wakkerheid, myn steun, ontrok hen deeze vaan.

Een half groen en geel Vaandel, waar in een Narrekap geschildert staat.

Met het opschrift: CUBICULUM LOCANDUM, op een Uylenhoofd met bellen.

APOLLO.
De kleur geeft geest en kracht van 't Regement te kennen,

REDEN.
Hier onder dienden als geleerde, al die met pennen,
Papier, en boeken, inkt en schritten om moet gaan,
Papierverkoopers, en die 't werk des druks verstaan.
Ook die de stad alleen met uitgebraakte prullen,
Van lietjes, loopjens, en verboden rymtjes vullen.
Ook zag men reien, welke uit volk bestooden, dat
Door spel en ledigheid zich zelf vergeeten had.
De voortocht van dit rot, bestond uit arge zielen;
Die de onervarene lang voor Poeëten hielen,
Maar wel by my bekend, nooit wisten wat het was,
Wanneer men hen een vaars of schrift te vooren las.

APOLLO.
Wie voerde deeze vaan?

REDEN.
De vendrig Onbezonnen.
Zie hier den Hoofd-standaard van 't Muitend heit gewonnen.

Een groote blaanwe standaard vaan, waar in een Kakstoel met Rinkels geschildert staat.

Met dit opichrift: PLUS ULTRA.

En stoute Onweetenheid, wien deeze is toebetrouwt,
In uw geweld gebragt.

ONWEETENHEID.
Zo gy uw woord my houwd;
Heeft owe Koning op myn leeven niet te zeggen.

REDEN.
Gy zult haast weeten, wat Apol u toe zal leggen,
Tot straf van uw bedryf.

APOLLO.
Waar houd zich uwe Heer?

ONWEETENHEID.
Op Konst-verdriet zyn hof.

APOLLO.
Is Nijd nog als wel eêr
By hem in aanzien?

ONWEETENHEID.
Ja.

APOLLO.
En Haat?

ONWEETENHEID.
Meêr als voor deezen,

APOLLO.
En Achterklap?!

ONWEETENHEID.
Die kan daar leeven zonder vreezen.

APOLLO.
Wie werft hy?

ONWEETENHEID.
Die hy ken, ook ken ik ze allen niet.

NIEUWSGIERIGHEID.
Dat mislijk schepsel, dat gy in het midden ziet,
Heeft hen voor spie gediend, dat zal wel alles weeten.

APOLLO.
Hy ziet'er lelijk uit. Zeg, hoe zyt gy geheeten?

BELACHAL.
'K heet schoon voor 't oog, of schijn bedriegt.
Belachal, die steeds overvliegd
Van vrind tot vyand, en van deezen
Tot vrinden. Vaak gevloekt, gepreezen.
Heer Koning, zo ik vry mag gaan
Van straf, en schand, zult gy verstaan
Al onzen toeleg, en wat deeze

Voor helden zyn, die als verweezen,
Als onbeschoste buffels staan.

APOLLO.
Wel nu, vang uw' vertelling aan.
Hoe leeft Vorst Midas, met wat vrinden?

BELACHAL.
Meest zal m'er Haat en Nijd wel vinden.
Hy spild veel geld, veel tijd, en eer,
(Maar 't laaste heeft hy nu niet meêr)
Om zyn' verwaantheid uit te voeren,
Uw hof en landen om te roeren.
Maar daar hy ook met u om twist,
Is, dat gy grooter Botanist
Wilt weezen, als hy zich laat maaken;
En zie, je weet wel, dat zyn' zaaken,
Die Onverstand niet dulden kan;
En zo komje aan den oorlog dan.
Hy wil met kracht vernuftig heeten
En daarom, doet hy door Poeëten
Zyn naam verbreiden, dag en nacht.

APOLLO.
Waar in bestaat zyn' oorlogs magt?

BELACHAL.
De magt van onze regementen
Bestaat uit moeylijk zoort van venten,
Uit blaffers, ramlaars, en een goed,
Ik weet niet, hoe men 't noemen moet,
Dat zonder taal, of kunst te kennen,
Den Zangberg op, en door wil rennen.
Vorst Midas Onverstand, myn Heer,
(Maar 'k acht hem daar voor nu niet meêr)
Gai om dit volk wel aan te ritzen,
My, 't hoofd van veel vertrouwde spitzen,
Heel weinig geld; maar vollen last,
Om al die dienen wou, te gast,
By dag en nacht, in 't hof te nooden;
Ik wierd op Konst-verdriet ontboden,

Als ik een held te voorschijn bragt,
Die maar om rymen had gedacht;
Om zulke was men meest verlegen,
Die met hun' hekeldichten, tegen
Uw Veldheer Reden zouden staan;
Gelyk die gy ziet voor u staan.

APOLLO.
Dat weezen kwam my meêr te vooren.

BELACHAL.
Hy liet zich in uw school vaak hooren.
Maar zie eens toe, lijkt dat geen Man?

APOLLO.
Na 't uiterlyke, ja.

BELACHAL.
Let dan.
Dat weezen stil, en vroed geschaapen,
Leeft even, als de onkundige apen,
Hy volgt in zyn' onnozelheid;
Al wat voor goed word voorgezeid;
Ziet hy de Jagers de oogen wasschen,
Hy valt terstont ook aan het plassen,
Niet denkende op het geen hy vind,
Wascht hy met lym zyne oogen blind,
En moet bedroogen, door hun' laagen
Voorts leeven na hun welbehaagen,
Hy schrijft al wat Vorst Midas wil,
Of houd zich vreedzaam, vroom, en stil,
Ja zelfs gevangen van zyn' heeren,
Meent hy hen veel te kunnen leeren.

APOLLO.
Beschrijf hem, die zo stout my onder de oogen treed,
Al morrende op zyn volk

ONWEETENHEID, *tegen eenige Gevangenen*.
'T was. dat gy u niet kweet,
En al den legerlast, op myne en 's Koning lenden
Gedeukt hebt; ziet nu, ziet, al onzen kryg ten enden.

BELACHAL.
Dat groot beladen aangezicht,
Dat zich wil bergen voor uw licht,
Dat twiste in 't eerste van ons krygen,
Ja wou voor Midas zelf niet zwygen;
Bezie zyn' trony, z'is heel fier,
Glyk een opper granadier,
Hy is des Veldheers Commissaris,
Der Amonitie, Secretaris
Des loozen handels, kort, en dom,
De roervink van den heelen drom,
Een dicht vertaaler, van de speelen,
Die me ons uit Vrankrijk meê komt deelen;
Toch zo, dat zo 't uw' Wysheid ziet,
Hem. en zyn vrind, den inkt verbied.
Hy trekt vol moed Apollo tegen,
Of spreekt, als Midas raad wil pleegen.

SPRINKHAAN.
O ligt verleide! schaam u wat,
Dat gy dus uit den regel spat.
Wat smaad! ha! welk een luister schenden.
Focy! dat wy u niet beter kenden.

NIEUWSGIERIGHEID.
Nu zeg eens op, wie is die man,
Die zo verheven spreeken kan,
Gelijk by poozen en by nooten?
Die Sprinkhaan, op zyn' mugge pooten?

BELACHAL.
Een Critico Pedanticus,
Poëtico Politicus,
Mechanico Mechinicus,
Een Archiarchi Musicus;
Die spyt de Grieken, en Latynen,
Geen vaars spreekt, als in drie termynen.

SPRINKHAAN.
Ja, 'k ben die Man, en zeg daar by,
De Faculteiten zyn in my.

En vraagje, hoe de Fransche speelen,
Hoe Ital' jaanen hun' tooneelen
Verçieren; 'k zal aan u terstond,
Een antwoord geeven uit den mond
Der ouden Wyzen. die gesleepen,
De dingen in den haak begreepen.

NIEUWSGIERIGHEID.
Hy luistert na zich zelf, en draait gelijk een haan,
Die op het tipje van zyn' kromste klaauw wil gaan.

APOLLO.
Wat ampt heeft hy by u bediend?

BELACHAL.
In 't eerst, als ik, Jan Almans vriend,
Die als een weerhaan kraaid,
En met de winden draaid;
Daar na was 't, of hy niemant kenden,

APOLLO.
Foey hen, die hunne vrinden schenden.
Durft gy uw aanzicht herwaarts wenden,
Verachter van de gaaven, dien
Ik eêr deed in uw' schriften zien.
Het overblyfzel der papieren,
Daar hooge vaarsen over zwieren;
Diend, dat nu, om spijt uw gewiz',
En lettterkunde, en wat nog is
In uw vervoerden geest te roemen,
Eens anders schrist en eer te doemen.
Kan u voorheen geëerde deugd,
(Maar ligt u die niet meerder heugd)
Den vuilen boezem niet doen blaaken?
Zo denk. dat ik u eens zal raaken.
Met geeszelingen, dat u 't hart,
Lang steenen zal van wee en smart.

BELACHAL.
Hy leerde, als schoolvoogd, alle dagen,
By torm van antwoord en van vraagen,
Hoe ligt men kan voor dichter gaan.

NIEUWSCHIERIGHEID.
Zo is daar weinig arbeid aan?
Wie zyn toch deeze?

BELACHAL.
Lanterfanten,
Dozyn Poeëten, ligte kwanten,
Vervoert door blinde hovaardy,
Onmagtig om de wet, die gy
Voor braave geesten hebt verkondigt,
Te volgen.

APOLLO.
heeft hun' jeugd gezondigt,
De laater tijd zal hen misschien,
Tot beterschap het kwaad doen zien.
Wie durft zo stout daar schreeuwen, trappen?

BELACHAL.
Die zal van konst nog kennis klappen.
Die is voor geen Poeët bekend,
Die zet uw hoofd-school overend,
Met tieren, loopen, klappen, fluiten,
En onrust maaken.

APOLLO.
Zulke guiten,
Schoon met een eerlijk kleed gedekt, moest yder een
Als zedeschenners, sta nog zitplaats zien bekleên,
Hen nergens, daar men spreekt van letteren, gehengen,
Maar als beletzels van alle aandacht buiten brengen,

NIEUWSGIERIGHEID.
Hoe heet dat ding, dat daar zo zingt?
En als een graauwe krekel springt?
Wat is het, of wat wil het weezen?

BELACHAL.
Dat moet men uit zyn leeven leezen.
Ook weet hy zelf niet, wat hy is;
Dat kreng heeft by de paarde pis
Eens onverziens den neus gestooken,
Maar nooit genuttigt, slechts gerooken,

En echter wil 't, (hoe kan 't bestaan!)
Voor dichter by de menschen gaan,
En hebbende verstand van hegen,
Van link ze gangen, en bedriegen,
Zo diend het als Ezopus beest
Van veeren, zich van ieders geest,
Die voor hem wil een dichtje maaken.
Men noemt hem Boefje, by de snaaken.

NIEWSGIERIGHEID.
Wie staat daar zo gevoed en glad,
Gelijk een kaarzemaakers kat?

BELACHAL.
Die speeld den fynen dicht-geleerde;
Dat 's hy, wiens raad Vorst Midas eerde,
Toen hy te zeer op goud gesteld,
Zyn hart vond van berouw gekweld.
Die wouw een gaauwen geest weêrleggen.
Die weet van Grieks gedicht te zeggen.
Die spreekt van Aristofanes,
Van Eschilus, en Sotocles,
Van Sirische, en Hebreuwsche schristen,
Op zyn Rabyns in zin te schristen.
Hy hulp, als ons wat overviel.

NIEUWSGIERIGHEID.
Hoe is hy dan?

BELAGHAL.
Gelijk bonfiel.
Gy kunt' er alle ding van maaken.
Hy disputeert in veele zaaken,
Een zaak alleen lijd geen dispuit.

NIEUWSGIERIGHEID.
Te weeten?

BELACHAL.
Dat zyn' kunst niet stuit.
Dit 's door, en voor hem zo beweezen,
Dat hy geen weêrspraak heeft te vreezen.

APOLLO.
Hoe is dat weezen zo verandert, en zo wild?
Dien kan ik, 'k had hem reedts ter eeren trap getild.
Hoe Reden, is deze ook op my, en u gebeeten?

REDEN.
O ja.

APOLLO.
Wat dolheid heeft uw' herslènen bezeten?
Ga uit myn' oogen tot uw welbekenden plicht:
Besteê uw tijd, als eêr in Treur or Heldendicht.
Gedenk de gunst, die gy op heden hebt genooten,
Daar veele uit deezen; of gebannen. of gestooten
In boeijens hun bedrijt beklaagen zullen. Gy
Op hoop van beterschap, u ziet hersteld en vry.

Een der Gevangen binnen.

War Dolkop staat daar by de boomen?

BELACHAL.
Dat 's Wildzang, dienje daar ziet komen.
Deeze, als hem Bromius niet wiegd;
Verbaast by nacht ten bedde uit vliegd,
Om hekelschrift in klad te stellen.
Die durft al raazende oordeel vellen,
Op al wat schrijft; terwyl men niet
Een letter van zyn' vinding ziet.

Sciolus

Die staadig zwest op zyn vertaalen,
En in de taalen dom loopt dwaalen.
Hy eischt (wat is die kop op hol.)
De survivanse van Apol;
En wil, spyt wet en ondervinden,
Dat u de dood eens zal verslinden.

NIEUWSGIERIGHEID.
Schrijft hy geen kluchten?

BELACHAL.
Welk een vraag?
Gy kend hem niet. Ja alle daag.
Hy zelf is een der wildste kluchten,

Die immer harssenen ontvluchten.

Tegen Nieuwsgierigheid.

Hoe kijkje zo?

NIEUWSGIERIGHEID.
Kom gy hier meê?
Gy kende nog het A B C
Voorleden jaar niet, watte dingen!
Komt kraay meê by de vogels zingen
Gy zijt wetentig al te goed.
Wat doeje hier myn lieve bloed?
Druip stil aan kant, leer eerst wat leezen,
Dan kunje meê een Drekvlieg weezen.

Vierde tooneel.

SPINNEKOP gekwest, al de Voorige.

NIEUWSGIERIGHEID.
Wat schreeuwt daar uit zo vollen krop?

SPRINKHAAN.
Och! dat 's confreere Spinnekop,
Hy lykt gekwest.

APOLLO.
Waar 's hy gevonden?

Belachal gaat ter zyden by hem.

BELACHAL.
Hy zeid, hy kreeg na 't staan twee wonden.

APOLLO.
Wat is 't voor een?

NIEUWSGIERIGHEID.
Die 't goed nooit prees,
En 't minste kwaad ten vuur verwees;
Die zo geneigt tot kritizeeren,
En herrewarren, disputeeren,
En hair te klieven is, dat hy
'T fenyn zoekt: als een honingby,
Uitlekk're zappen van de kruijen.

En wat zijn konsten doen beduijen,
Kan blyken aan die droeve klucht,
Die nog in druk en banden zucht-
Deeze is Betaalsheer van Zoldaaten,
Die nu hun' vaan, en kunst verlaaten
'T zyn dolle worremen, myn Heer.

APOLLO.
Die naam is my nog nimmermeer,
By dicht, of dichters voorgekomen.

NIEUWSGIERIGHEID.
Geloof niet, dat hy immer droomen,
Of luimen heeft gewaad, waar in,
Hem rym of kunst schoot in den zin.
Wat maakt die man al cermonien!
Wat draaid dat hoofd! hoe gaan de kniën!
Hy buigt, en strijkbeent, lacht, en schut.

APOLLO.
Waar toe kwam hy uw Vorst te nut?

BELACHAL.
Om per memorie op te schryven,
Den lof van Midas krygs-bedryven,
Hy heeft, al zag men hem niet veel,
Zeer groot gezach, en 't meerendeel
Der Legerplaatzen, afgemeeten.
Wel eêr was 't een der aards-Poeëten.
Verstaat, toen Weetniet met zyn stam,
In uwe school te heerschen kwam.
Ja deed als hoofd te met de muuren,
Van Pallas hof zyn' wraak bezuuren?
Hy is een groot vernufteling,
En dient zyn Vorst met hart en kling.

NIEUWSGIERIGHEID.
Wie is die met zyn' korte hairen?

BELACHAL.
Dat 's 't hoofd van al de zoetelaaren.

NIEUWSGIERIGHEID.
'T is immers geen, die schrijft?

BELACHAL.
O neen!
Maar echter gaat hy in 't gemeen,
Daar luiden van geleerdheid wand'len,
Niet om van letterkunst te hand'len,
Maar om te zyn een Criticus,
Zelf subtilissimissimus.
Hy kan ook al het fyne roemen,
Ja ook carakters schier al noemen.

APOLLO.
Wat doller Horsel werd daar herwaarsts aangebragt?

Vijfde tooneel.

HORSEL, by de Voorige.

APOLLO.
Hoe woeld? hoe raasd hy dus?

NIEUWSGIERIGHEID.
Hem had ik nier verwacht

APOLLO.
Zo kend gy hem?

NIEUWSGIERIGHEID.
O! ja.

BELACHAL.
Ter deegen.

NIEUWSGIERIGHEID.
Gewis dien heeft u Vorst gekreegen,
Gelijk hy altijd is gesteld:
Ei, ro myn' bede by u geld,
Laat hem doch om zyn' losheid loopen.
Die zal zyn' kennis niet verkoopen,
Hy speeld zeer fraay den wilden man,
En ziet noch vriend, noch vyand an;
Maar wilje hem het beste leeren?
Laat hem niet meêr by Twist verkeeren;
Op dat zyn' woestheid neêrgezet,

Hy speelen schrijft na uwe wet.

APOLLO.
'T is, of hy droomt, of staat te ronken!
Wat maakt gy hier?

NIEUWSGIERIGHEID.
Spreek, ben je dronken?

APOLLO.
Wie diende gy?

HORSEL.
'T is wel bedocht,
Van 't Satris Veem. 'K heb jou gezocht.
Wel Rymbroer, wel hoe gaan de zaaken?
Wat kunje voorje sput nou maaken?

SPRINKHAAN.
Zwyg, zwyg, en denk, waar dat je bent.

HORSEL.
De Satris zyn hier niet bekend.

SPRINKHAAN.
Nog eens zwyg stil.

APOLLO.
Myn' lijf staffieren
Brengt hem aan kant, tot dat het zwieren
Der dolle geesten in zyn geest,
Bedaard is. Hy is een geweest,
Waar in myn' konst is opgeheven;
Maar door veel vocht weêr uitgedreeven.

Zesde tooneel.

By de Voorgaande werd TROMPETTER BLAASKAAK, gevangen gebrocht.

BLAASKAAK.
O! groote Apollo, hoor myn recht,
Ik was Trompetter in 't gevecht,
Dat 's waar; maar wien zou 't niet verdrieten,
Dat, als by heeft een stuk gemaakt,

Dat niet op uwe hoofd school raakt?
Wie zou schier niet in 't honderd schieten?

NIEUWSGIERIGHEID.
Misschien is dit wel die Zoldaat,
Die kluchten uitschrijft, en laat drukken,
En die, gelijk zijn eige stukken,
Aan alle menschen leezen laat:
En scheldende ieder, wil doen blyken,
Dat zy zyn roem verongelyken,
Die hem den doorgang in uw perk,
Ontzeggen om eens anders werk.

BLAASKAAK.
Ik heb ons Volk maar aangedreeven.

APOLLO.
'K zal u straks uw' belooning geeven.
Ik ken, (zie 'k wel) dit beeltenis.

BELACHAL.
Dat 's comma, punt, parenthesis,
Ook noemt men hem N tuttel ende,
Een oorzaak van zyn eige elende.
Die meent te sterven van verdriet,
Als hy verkeerde accenten ziet.
Hy heeft by O, en E gezwooren,
De letterkonst door 't hart te hooren,
Om dat K dubbelde U wykt voor Q;
En dat hy ook de waap'nen nu,
Als Adelborst heeft opgenomen,
Is om den Zangberg op te komen,
Te dwingen, dat zy op het stuk
Van Lettergreepen, en den druk,
Hem als, Distinctie, laat formeeren,
De wetten van het corrigeeren.

APOLLO.
Hoe is zyn eige naam?

BELACHAL.
Hy heet
Heer, Speldezoeker. Die zo zweet,

Heeft heên en weêr te post geloopen;
Voor hem staat Midas slaapzaal open;
Voor hem is niet verborgen, want,
Hy diend voor niet Vorst Onverstand,
En dat met zulke een' drift en yver,
Dat hem ook de eernaam hoord van dryver,
Hy pretendeerd uw zoon te zyn,
Om dat hy 't liedje van Krispijn,
Heeft voor zyn Buurman uitgeschreeven.

APOLLO.
Die zal voorts in zyn eerdienst leeven,
Gelijk een Inkhoorn in een kouw,
Om dat gy altijd loopen wouw,
En nooit in wetenschappen vord'ren.

Zevende tooneel.

Daar werden twee Rovers by de voorgaande gebragt.

SPRINKHAAN.
'T is tegen Krijgs-gebruik en ord'ren,
Dat gy hen bind, en dreigd, en staat.

BELACHAL.
Zwyg, zwyg, eer 't hem noch erger gaat.
Dit zyn twee Roovers, de een heeft vaarzen
Gestoolen, en van hooge laarzen
Op toffelen doen gaan, op dat
De maaker, als hy wierd gevat,
Hem niet zou weeten op te dringen,
Dat hy hem 't zyne kwam ontwringen:
En deeze bragt eens anders dicht,
Uit Nijd gebreklijk in het licht.
Ja heeft een stuk uit Hooft geschreeven,
la weêr in onrijm uitgegeeven.

APOLLO.
Dat deeze water dorsch, en deez',
Aan strand voor altijd bloemen leez'.

Rovers binnen.

REDEN.
'T gelieve uw Majesteit, den buit t' aanschouwen,
Die tot een merk van zege is, aangehouwen.
Dit vond men in des Maarschalks tent.

APOLLO.
Wat zyn 't?

REDEN.
Kritiken niet volend.

APOLLO.
Misschien, op Mariamnaas lyden.
Neen, 'k lees van zegepraal, en stryden.

NIEUWSGIERIGHEID.
Dan geld het ligt Cleopatra,
Semiramis, of Feria.

REDEN.
'K zie naam-plaats open, 't is geschreeven,
Op al, dat iemand uit zal geeven.

APOLLO.
Verwerpt men iet, eer 't ziet het licht?

REDEN.
Dat valt die groote helden ligt,
Die vlugge vogels zonder wieken;
Want al de kunst van hun Kritiken,
Bestaat alleen, in menigmaal,
Te zeggen, dat is triviaal,
Of 't deugd niet. Of dit vaars moest weezen,
Gelijk men 't kan uit onze leezen.
Dit bundel is van groot gewicht.
Help Febus! Wat al hekeldicht!
Hier vind ik liedjes, kan 't wel weezen,
Dat menschen nog die vodden leezen!
Gy vuile worm, sla de oogen neêr,
Scheurd 't fluks aan stukken. Zie hier weêr,
Wat al paskwillen!

APOLLO.
Wacht uw' handen
Van dit vergif, 'k zal 't doen verbranden.

Op dat de schand te dieper raak,
Begeer ik, dat men uit u maak,
Een die het ampt van Beul bekleede.

ONWEETENHEID.
Ik weiger dat met recht en rede,

SPRINKHAAN.
Ik heb maar stof verschaft.

BELACHAL.
En die,
Die heeft 'er zes gemaakt.

ONWEETENHEID.
Maar drie.

BELACHAL.
En die, heeftze alle in 't net geschreeven,
Ten minsten, om, en uit gegeeven.

NIEUWSGIERIGHEID.
Maar op wiens kosten?

BELACHAL.
Wat een praat!
Op die van Midas, om wiens haat
Te styven zy met geld, en wyn,
Tot deezen strijd getrokken zyn.

APOLLO.
Om de eer van dien gy schond te wreeken,
Zult gy te zaamen 't vuur ontsteeken,
Ja zelf uw schrift verdoemen, en,
Dat zich elk u voor fiel erken.
Niet waard voortaan aan schrift te ruiken.
Papier, of pennen te gebruiken.
Men brenge fakkels, nu steek aan.

Alhier verbrand men een bondel Paskwillen.

BLAASKAAK.
Wy hebben, u Apol, misdaan,
Getracht der menschen eer te schennen;
Vergeef ons dit, mits wy 't bekennen.

APOLLO.
Men brenge deez' in 't naarste en diepste hol der aard,

Zy schoolen altijd, nu zyn zy myn licht niet waard.

De Onweetenheid, en onkundige Aap, binnen.

Achtste tooneel.

APOLLO, REDEN, BELACHAL, NIEUWSGIERIGHEID, &c.

APOLLO.
WAt boeken zyn dat?

REDEN.
'T zyn twee Fransche woorden-boeken.

BELACHAL.
Heet dat vertaalen, dat men ieder woord moet zoeken?

NIEUWSGIERIGHEID.
Wat is dar kleene pak?

REDEN.
'T zyn brieven, dit adviezen,
Van Raadsliên, die om eer en achting te verliezen,
Alleen bekend zyn, met den naam van votre Ami;
Deez' ken ik, nu ik 't schrift en deze wapens zie.
Lees eens.

NIEUWSGIERIGHEID *leest.*
Maak die gy kunt tot vrinden,
Gy zult'er twee tot Sprinkbaans vinden,
Die liegen kunnen, dat geen mensch,
Hen achterhaalen kan; ik wensch,
Dat gy voor 't langste, op overmorgen,
My hier op wild bescheid verzorgen,
En maaken, dat myn handschrift weêr,
Met Frere Dodaars herwaarts keer

REDEN.
Dit komt van menschen, die van deugd en weldoen spreeken,
Maar achtershands de deugd, wel wilden 't hart doorsteeken.

NIEUWSGIERIGHEID.
Maar deeze superfyne, en listige Zoldaat,

Wien quasi al de affaire in 't minste niet aan en gaan.
Hoe zal uw' Majesteit zyn' straf toch termineren?

REDEN.
Die moest men voor een tijd aan 't heyblok confieneeren,
Om daar de harmonie, verstaat Mechanice,
Van stem en kracht te zien, als ook waar de eerste snee
Van muur, en grond moet zyn, wanneer men wel wil schiften;
Om dan na haak, en loot, te meeten zyn' gedichten.

APOLLO.
'T geschiede zo; en om den leegen tusschen-tijd
Bewaard te zyn, voor nieuwe aanvechtinge van Nijd,
Zal hy wat zemel, of wat duinzand moogen knoopen.

BELACHAL.
Wel hadje die gena, zeg eens, wel durven hoopen?
Wel Sprinkhaan, zwygje dus?

SPRINKHAAN.
Hoe my een Criticus...

REDEN.
Zwyg, eer men u doet steeuen klooven.
Of afstand van de kunst belooven.

Sprinkhaan binnen.

APOLLO.
Die weetniet zal ten spot met deeze woorden staan,
ET NESCIRE NEFAS.

Dat ouwe zotje zal in kouw of traly gaan,
En zingen voor die 't lust te hooren.

BELACHAL.
Watte zaaken.
Wel Boefje, is dat een straf? dat heetje altijd vermaaken,

Boefje binnen.

APOLLO.
Dien wildzang zal men eerst nog wat in dnisternis
Bewaaren, dan bezien, of 't hoofd wat stil 'er is.
Zo ja, zyn' vryigheid, zo neen, de woonplaats geeven.
Daar deze vaarzen in den gevel staan geschreeven.

‘Die met krankzinnigheid zyn begaaft,
Die werden hier gespijst en gelaast.
Laat deeze los, maar die van Grieks of taalen bassen,
Die zullen wel in de A. ik meen de Grieksche pasten.
Voorts zultge u richten naar 't geen ik op gist'ren las,
En al de wetten van* d'hervormden Berg Parnas.

Alle gevangens binnen.

NIEUWSGIERIGHEID.
Ik zie Vrow Yver, met nog andere maagden komen.

Negende tooneel.

ONZYDIGHEID, VROLIJKHEID, YVER, APOLLO, REDEN: de ZANGGODINNEN, NIEUWSGIERIGHEID, BELACHAL.

YVER.
NU gy verwinnaar zyt, verschijn ik zonder schroomen,
Daar Liefde, Konst, en Deugd in ieder jaartijd bloeid.
Hoe zeer my de Achterklap vervolgt heeft, en vermoeit,
Nog spreek ik, en om ook een Lauwerblad te voegen,
By die u kroonen, tot des waerelds groot genoegen.
'K heb de Achterklap betrapt, en doe haar vast alom
De menschen kennen, daar zy schaamrood staat en stom.
Ja hadmen wel gespoeid, de Nijd was zelf verflagen.
De Twist is 't weêr ontvlucht, in de oude hinderlaagen.
Daar 't Regement van Haat omtrent nog is verspreid.

ONZYDIGHEID.
Wat heeft men my, en u, om Onverstand misleid.

APOLLO.
Zo werd uw oude roem met kracht weêr opgeheven,
Uw recht verdaadigt, en 't onweetend Heir verdreeven.

REDEN.
'T Heir scheen een enkel man; want die voorheên de lier,
Of hoogen styl verkoor, was hier nu even fier.

Elk scheen tot uw behoud te werden aangedreeven.

APOLLO.
Wie zyn van ons, wie van des vyands kant gebleeven?

REDEN.
Held Vuilbek, Teuterk waad, en Vuilaard, Stookebrand,
En Muggezifter, zyn van onzen Vyands kant.
Van d'onzen, Willigert, en Ligt verlijd; de Rede,
Dat meest te klaagen is, dat, Rustbelang, als mede,
Heer Nutt'er tyds gebruik, en Leeslust, zyn gewond:
En Vredegaard, schoon hy byna in 't midden stond,
Gevangen is. De rest, die wy als nog vermissen,
Zyn Overloopers, na wier trouw men niet kan gissen.

APOLLO.
Vrouw Yver boete weêr met and're deeze schaâ.
Eer ik met u in 't dal van Helikon nog ga,
De Legerbuit, en zege omstandig ga verhaalen,
Hoe wy door Reden, op den Vyand zegepraalen.
En eer ik u vertel, hoe ieder is gestrast,
Na dat hy dol was, of u tegen heeft geblaft.
Zo eisch ik, dat gy alle uw Veldheer gaat bedanken,

YVER.
O! Reden, gy verdiend, met uitgeleeze klanken,
Van Zang, en Woorden, door myn Rei te zyn onthaald;
De Wysheid, en de moed, welke uit uwe oogen straald;
De daaden, die gy doed, zal alles my verplichten,
Om u te mengen, in myn' hooge Heldendichten.
En wyl ons hart altijd in volle liefde blaakt,
Zo zet u ook te rust, daar bloeijende Yver waakt.

ONZYDIGHEID.
Daar zult gy my altijd tot u genegen vinden.

VROLIJKHEID.
En hoe ik my alleen, aan uw beleid zal binden.

ONZYDIGHEID.
Maar wat doet deeze hier? indien ik iets vermag,
Belet voor altijd hem, dat smaalende gelag,
Dat deugd, en vreugd', gelijk in uwe school moet wraaken;

NIEUWSGIERIGHEID.
Ik meende, dat gy 't met een lachje af zoud' maaken.
Lach nu, nu lach.

BELACHAL.
Ik zal voortaan...

APOLLO.
Gy zult voortaan,
Met een gesloten mond, en Bochel voor u gaan,
Om ieders feilen, niet op 't scherpste voor te draagen.
U zelf meêr kwellen, als gy and'ren ooit kond plaagen.

NIEUWSCHIERIGHEID.
Hoe lachje niet? wat 's dit gezeid?
Gy hebt elk fraaitjes uitgeleid.
Maar weetje nu wel, wieje bent?
Een valsch hart, die zich zelf niet kend.

APOLLO.
Nu ik de Monsters, die met list, en dol geweld,
De letter-Heerschappy bestreden, zie geveld.
Gevoel ik weêr een vreugd', als toen ik op de bergen
Het Ondier Pithon trof, dat mynen boog dorst tergen.
Indien Vorst Onverstand weêr opstaat tegen my,
Zal ik hem in zyn hof, en eige heerschappy,
Zo fel bespringen, dat de minde mensch zal weeten,
Hoe ik kan straffen, die hun plicht aan my vergeeten.
Dat de algemeene lust tot Dicht-konst weêr herleef.
Waar door zo menig Geest vergoode vaarzen schreef,
Gedachten maalden, die der eeuwen kracht verduuren,
Zyn roem verbreide, in lof van Helden, Vorsten, buuren,
En vrinden; schept nu moed, legt uw' bevreestheid af,
Myn Zoonen, toont den lust, dien u myn prikkel gaf,
En zich niet uiten mogt, laat u geen' les verveelen,
Die u tot wysheid noopt; laat Treur en Blye-speelen,
Zich t' zaamen houden, om 't vermaakelijk en goed
Der braave Burgeren, te drukken in 't gemoed.
Gezusters, nu de strijd ten einde is, en gewonnen;
Zal ik met reden tot den zang u vord'ren konnen.

Einde van 't tweede en laaste Deel.

Eindnoten:

* *Een Boek in't Fransch, genaamt Parnas Reformée.*